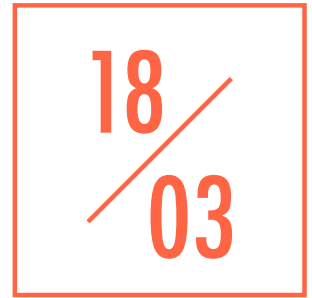

CAFÈ
COOP
ERATIU

MONOGRÀFIC FORMATIU

LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES I LES COOPERATIVES

IMPULSAT PER

EL MONOGRÀFIC FORMATIU I EL CAFÈ COOPERATIU

La Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB i la Confederació de Cooperatives de Catalunya coorganitzen un acte col·legial denominat Cafè Cooperatiu. Aquest acte tracta sobre aspectes normatius d'interès pel cooperativisme, bé perquè fa referència a sectors estratègics o palanca, bé perquè té incidència sobre la forma jurídica de societat cooperativa. De cada sessió del denominat Cafè Cooperatiu se n'elabora un dossier que pretén estructurar el contingut tractat a cada sessió en format monogràfic formatiu.

Així doncs, el Cafè Cooperatiu i el monogràfic formatiu que se'n deriva té per finalitat la difusió del coneixement i del contingut tractat a cada sessió, per tal de coadjuvar a difondre el model cooperatiu entre els advocats i advocades membres del col·legi, els cooperativistes i la societat en general.

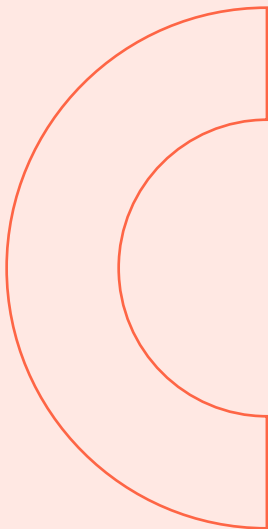
ELS IMPULSORS

La Confederació de Cooperatives de Catalunya agrupa, lidera i representa el cooperativisme a Catalunya i n'és l'òrgan màxim d'interlocució amb l'Administració. Cohesiona, difon i promou el model cooperatiu d'acord amb els principis cooperatius de l'Aliança Cooperativa Internacional.

La Confederació de Cooperatives de Catalunya té els objectius estratègics següents:

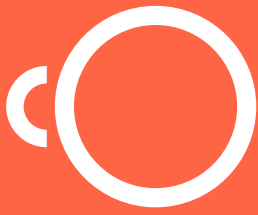
- **La representació pública i la defensa del cooperativisme:** Articulem, vehiculem i defensem els interessos que ens són comuns davant les administracions i l'opinió pública. Representem des de la pluralitat i la diversitat del cooperativisme on el protagonisme és de les persones i dels valors.
- **La participació en la difusió dels principis i els valors cooperatius i la promoció de l'educació i la formació cooperatives:** Promovem el cooperativisme com a alternativa d'acció empresarial, pensada per al progrés de les persones i com una eina de transformació social. Proporcionem coneixement a la societat en general i als cooperativistes per capacitar a emprenedors i empreses més socials, més justes i equitatives i puguin contribuir d'un manera eficaç al desenvolupament de les cooperatives.
- **La coordinació o l'organització de serveis d'interès comú per a les cooperatives:** Des de la intercooperació entre sectors i branques, proporcionem serveis i projectes perquè la suma de persones i organitzacions, amb interessos comuns, incrementi de forma exponencial les seves capacitats i la força.

La Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB respon a l'interès de la societat per formes empresarials i relacionals que tinguin en compte factors més enllà de l'obtenció de benefici, com són els factors mediambientals i de preocupació per la persona, el seu desenvolupament i el desenvolupament local on es troba l'activitat; a la necessitat que els professionals de l'advocacia es trobin específicament recolzats pel Col·legi davant aquesta matèria; a les especificitats d'aquestes formes empresarials o associacions, així com al fet que les entitats de l'Economia Social tenen una normativa definida a seguir i que, per tant, es fa necessari crear especialistes en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social.

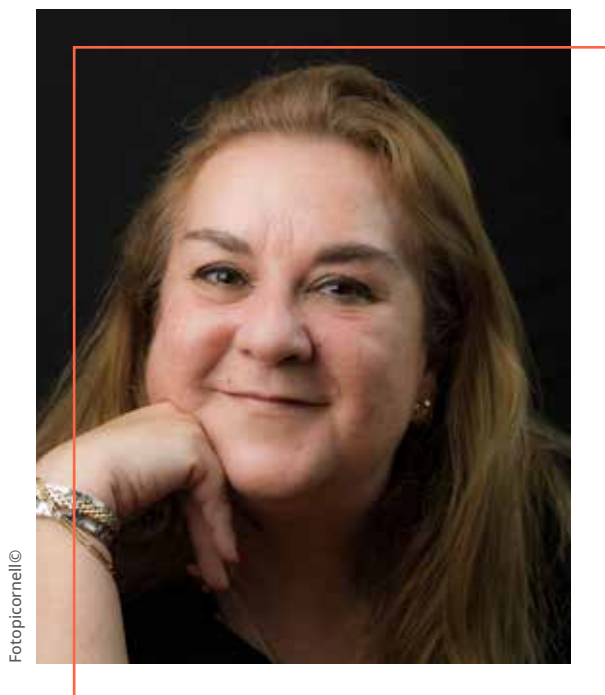

La Secció de Dret cooperatiu i d'Economia Social, té entre d'altres, els objectius següents:

- **Crear un grup de debat** en què compartir les experiències i els dubtes que sorgeixin en aplicació de la normativa d'Economia Social.
- **Delimitar criteris** que unifiquin l'actuació dels advocats/des i puguin facilitar el treball de les persones que desenvolupen la seva activitat en qualsevol de les àrees de l'Economia Social que resultin afectades.
- **Col·laborar en la formació** dels companys/es que estiguin interessats/des en especialitzar-se en aquesta matèria i oferir pautes que permetin a les persones col·legiades de l'ICAB liderar aquest sector d'activitat.
- **Crear un fòrum transversal** d'especialistes en què sorgeixin idees i iniciatives que potenciïn la imatge de l'advocat/da expert/a en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social davant les institucions i ciutadans.
- Facilitar a tots els advocats/des que no es trobin especialitzats en Dret Cooperatiu i de l'Economia Social eines de coneixement adequades en aquest àmbit.

La Confederació de Cooperatives de Catalunya (CoopCat) i l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona (ICAB) van organitzar el passat mes de març el primer Cafè Cooperatiu per debatre sobre el paper del cooperativisme en l'organització de les comunitats energètiques. Moderat per Cristina R. Grau, presidenta de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB, va comptar amb la participació de Lluís G. Laguna, membre de la Secció de Dret Ambiental, i Salomé López, membre de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB i advocada de Som Energia.

Fotopicornell©

MODERADORA

Cristina R. Grau López

**PRESIDENTA DE LA SECCIÓ DE DRET COOPERATIU
I DE L'ECONOMIA SOCIAL DE L'ICAB**

Advocada, especialista en Dret Cooperatiu

Professora col·laboradora de diversos màsters sobre economia social i de gestió d'entitats culturals (Universitat de Barcelona, UPC i Universitat de València). Autora d'articles científics i de publicacions en obres col·lectives sobre Dret cooperatiu. Membre de la Comissió redactora de diversos textos legals.

PONENT

Lluís Gonzaga Laguna Cano

VOCAL DE LA SECCIÓ DE DRET AMBIENTAL DE L'ICAB

Advocat i jurista

En aquest darrers anys ha desenvolupat les tasques de subdirector general d'Intervenció i Qualificació Ambiental al Departament de Medi Ambient i Habitatge (2005-2011) i fins l'any 2020 les funcions de responsable de Normativa i Actuacions Sectorials de la Secretaria de l'Agenda Urbana i Territori. Ha participat en la redacció i tramitació de diferents projectes de la Llei: Llei 20/2009, de Prevenció i control integrats de la contaminació; Llei 16/2017, de l'arquitectura; i el Decret Llei 16/2019, de 26 de novembre, de mesures urgents per l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables.

PONENT

Salomé López Ramos

SOM ENERGIA SCCL

Advocada

Especialista en Dret de l'Energia, àrea a la que es dedica des de el 2005, primer en despatxos professionals i després com advocada in-house en empreses dedicades a les energies renovables. Vocal de la Secció de Dret Cooperatiu i de l'Economia Social de l'ICAB. Actualment forma part de l'equip jurídic de la cooperativa Som Energia SCCL, dedicada a la comercialització i generació energia elèctrica 100% renovables.

Les comunitats energètiques i les cooperatives

L'emergència climàtica provocada per l'ús intens de combustibles fòssils i l'alliberament consegüent de grans quantitats de gasos d'efecte d'hivernacle requereix canvis de gran abast i sense precedents. La reflexió sobre l'ús, la gestió i el consum de l'energia ha obert la porta a propostes de canvi de model energètic des de tots els àmbits.

En aquest sentit, ja fa temps que les iniciatives de la ciutadania intervenen directament en el sector energètic, molt abans que aparegués la normativa europea sobre les comunitats energètiques. Ja el 2018 es poden trobar iniciatives comunitàries a Alemanya, Àustria, Bèlgica, Croàcia, França... i a casa nostra, les formes jurídiques de les quals són sobretot cooperatives i societats limitades. Analitzem quines són les normatives que regeixen aquestes experiències i com el cooperativisme representa una oportunitat per empoderar la ciutadania en l'autogestió de l'energia.

COMUNITATS ENERGÈTIQUES: OBJECTIUS I AVANTATGES ECONÒMICS I AMBIENTALS

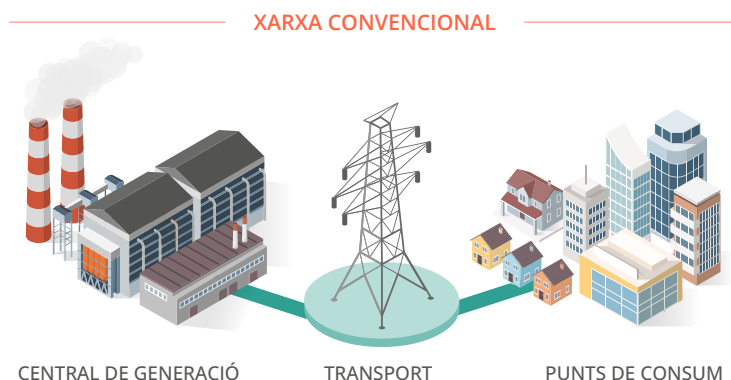
L'OPORTUNITAT DE LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES

Hi ha tres elements importants que marquen que és ara el moment de les comunitats energètiques.

- **Legislacions mediambientals.** En aquest àmbit, les legislacions, des de la internacional fins a la nacional, ens marquen una sèrie d'objectius que cal complir. A grans trets, per al 2030 cal generar el 50% de l'energia amb fonts renovables, i vint anys més tard ja hauréem d'haver deixat d'emetre CO₂ a l'atmosfera.
- **La democratització i la participació en la generació i distribució de l'electricitat.** Això vol dir que la ciutadania, les empreses, les ciutats i els municipis han de passar a ser actors de la producció, la distribució i el consum de l'energia. És aquí on entra la implicació de tothom i el protagonisme de les comunitats energètiques.
- **L'augment en el preu de la llum.** Mai abans havíem viscut un augment tan gran i tan sobtat en el preu de l'energia, agreujat amb la guerra d'Ucraïna. Com a conseqüència, l'autoconsum està agafant unes dimensions tampoc mai vistes. Concretament, de 2020 a 2021 s'ha passat de 596 MW a 1.203 MW a l'Estat espanyol, el doble en un any.

Tal com es pot veure en aquesta imatge, el nostre funcionament fins al moment és de xarxa convencional. Hi ha grans productors (en règim d'oligopoli), transport, distribució, comercialització, etc. I ara mateix l'objectiu de sectors socials importants del país és el canvi de model. Aquesta transformació ve donada, també, per les directives europees que s'han transposat, com la [2019/944](#), que regula l'autoconsum compartit o col·lectiu. I això ens porta a una distribució que deixa de ser lineal i passa a tenir una forma local, concèntrica. Els mateixos actors produeixen, distribueixen i consumeixen, de manera que es democratitza tot el procés. Pel que fa a casa nostra, partiem d'una legislació dels anys 2002 i 2009 sobre energies renovables que no va acabar de funcionar, sobretot perquè va coincidir amb el moment que es van retirar les pimes de les energies renovables. Aquest fet va deixar Catalunya molt enrere, tant comparant-la amb l'Estat com amb Europa, en una situació de dèficit en aquesta classe d'infraestructures. Va ser a partir de la directiva de 2019 quan es va obrir la porta a empreses i projectes més petits, que es plantegen aquests dos models.

Com que el desenvolupament s'ha fet sense planificació suficient, s'han produït malesstar i alguns enfrontaments,

**A l'Estat espanyol,
l'autoconsum s'ha doblat
en un any**

sobretot pel desplegament de grans infraestructures. És, per tant, el moment de tirar endavant amb aquest nou model més participatiu, democràtic i radial.

En aquest moment, hi ha uns 180.000 habitatges amb autoconsum, a part de petites i mitjanes empreses. A més, s'hi suma que, paral·lelament a la pujada de preus de la llum, els costos d'instal·lació de plaques fotovoltaïques ha baixat de manera considerable. De fet, del 2019 fins ara l'amortització ha passat de ser de vuit a sis anys. S'hi han de sumar les ajudes del Next Generation i el Pla estatal de Recuperació, Transformació i Resiliència. Tot plegat permet deduir que és el moment adequat per a la creació de comunitats energètiques.

QUÈ ÉS UNA COMUNITAT ENERGÈTICA?

Hi ha dues directives europees que en parlen: la [2018/2001](#), que regula les **comunitats d'energies renovables**, i la [2019/944](#), que ho fa amb les **comunitats ciutadanes d'energia**. Aquestes comunitats són similars pel que fa a l'estructura, però són diferents quant als objectius i els àmbits.

La Directiva 2018/2001, la de les comunitats d'energies renovables, s'ha transposat parcialment a la [Llei 24/2013, de 26 de desembre, del sector elèctric](#). Aquesta mateixa llei limita les activitats a desenvolupar segons la forma jurídica. En el cas de la distribució i la comercialització, les acota a societats mercantils i cooperatives de consumidors i usuaris.

La Directiva que no s'ha transposat, però, és la que defineix les comunitats ciutadanes d'energia, per la qual cosa no hi ha un marc que les desenvolupi reglamentàriament. A la Directiva també es regula l'autoconsum, que a casa nostra es regeix pel [Reial decret 244/2019](#), en el qual s'estableixen les diferents tipologies de subministrament elèctric quant a les ener-

gies renovables i l'autoconsum. Hi apareixen diverses modalitats, segons siguin individuals o col·lectives, segons aboquin els excedents a la xarxa o no, i segons tinguin compensacions o no. És justament la modalitat col·lectiva la que s'associa a les comunitats energètiques.

Per tant, **com a entitats jurídiques, es troben les comunitats d'energies renovables i les comunitats ciutadanes d'energia**. També s'utilitza el terme comunitats energètiques, per referenciar ambdós models, tot i que és un concepte molt més genèric, que normalment s'empra com a promoció, i que el Ministeri fa servir, com es pot veure a l'[Ordre TED/1446/2021, de subvencions per a projectes pioners](#).

Des del punt de vista jurídic, aquestes organitzacions tenen característiques comunes. Ambdues són entitats jurídiques de participació oberta, voluntàries, autònomes i controlades per les persones que en formen part, sòcies o membres. Tenen com a objectiu els beneficis ambientals, econòmics i socials (no operen com a empreses que cerquen guanys financers).

Comunitat d'energies renovables (Directiva 2018/2001 i article 6 de la Llei 24/2013)

És una entitat jurídica que:

- Es basa en la participació oberta i voluntària, és autònoma i està efectivament controlada per socis o membres que estan situats a prop dels projectes d'energies renovables que són propietat d'aquesta entitat jurídica i que aquesta ha desenvolupat.
- Els socis o membres són persones físiques, pimes o autoritats locals, incloent-hi els municipis.
- Té com a finalitat primordial proporcionar beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus socis o membres o a les zones locals on opera, en lloc de guanys financers.

Comunitat ciutadana d'energia (Directiva 2019/944)

És una entitat jurídica que:

- Es basa en la participació oberta i voluntària, està efectivament controlada pels socis o membres, siguin persones físiques, autoritats locals, incloent-hi els municipis, o petites empreses.
- Té com a objectiu principal oferir serveis mediambientals, econòmics o socials als membres o socis, o a la localitat on desenvolupa l'activitat, més que no pas generar rendibilitat financera.
- Participa en la generació d'energia, incloent-hi la que procedeix de fonts renovables, la distribució, el subministrament, el consum, l'agregació, l'emmagatzematge, la prestació de serveis d'eficiència energètica o la prestació de serveis de recàrrega de vehicles elèctrics o altres serveis energètics per als membres o socis.

QUINA DIFERÈNCIA HI HA?

Si tenim en compte la [Directiva 944/2019](#), les comunitats ciutadanes d'energia són una figura similar en la qual poden participar persones físiques, entitats locals, municipis, petites empreses..., però no s'hi inclou l'àmbit local, és a dir, desapareix la limitació de la proximitat. De la mateixa manera que no hi ha la limitació de les energies renovables, que passen a ser només una opció. D'altra banda, se n'amplien les funcions pel que fa a l'agregació i l'emmagatzematge d'energia, la distribució, eficiència...; té una mirada més àmplia en la intervenció sobre el mercat.

Aquest és el marc jurídic: són conceptes molt amplis, a l'espera de la transposició i la reglamentació, encara que l'[Ordre TED/1446/2021](#), esmentada més amunt, dóna una línia de crèdits per subvencionar programes pilot en matèria de comunitats energètiques.

Tot i que la forma jurídica no ve marcada per les directives europees, és evident que les comunitats d'energies renovables i les comunitats ciutadanes d'energia han de coexistir tenint en compte que les seves activitats són

en un sector molt regulat a tots els estats de la Unió Europea. Com ja s'ha dit més amunt, si el que se cerca és la definició exacta de totes dues opcions, trobem que la forma jurídica és múltiple: associacions, empreses mercantils, cooperatives... Ara bé, **quan s'estudien quines activitats es duren a terme, apareixen les restriccions.**

La principal diferència rau en el projecte social: mentre que la comunitat d'energies renovables sempre està centrada en l'electricitat procedent d'una font renovable, la comunitat ciutadana d'energia pot ampliar les seves activitats a l'assessorament, l'energia tèrmica, l'eficiència energètica... Per tant, cal tenir molt presents els objectius quan s'opta per l'una o per l'altra; per exemple, a l'Estat espanyol, la distribució està restringida a dues formes jurídiques: la societat mercantil i la cooperativa de consum. És a dir, si es vol que una comunitat energètica —**comunitats energètiques locals** en la nomenclatura que fa servir l'Estat espanyol en el [Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima](#) (PNIEC)— al final tingui una xarxa o pugui arribar a fer distribució, aleshores haurà de tenir forma de societat limitada o de cooperativa de consum.

ASPECTES PRÀCTICS DE LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES

LES COOPERATIVES I EL CONSUM DEL SECTOR ELÈCTRIC COM A COMUNITATS ENERGÈTIQUES

La distribució és una activitat que les cooperatives de consum duen a terme des de fa temps; a l'Estat n'hi ha que ja tenen molts anys d'història, algunes de centenàries. Per tant, la legislació no podia ser d'una altra manera. Quan es va liberalitzar el sector elèctric l'any 1997, la primera llei del sector no podia pas ignorar, doncs, la cooperativa com a forma jurídica que pogués fer la distribució.

Ara arriba la comunitat energètica en totes dues formes, la comunitat d'energies renovables i la comunitat ciutadana d'energia i, com ja s'ha dit més amunt, només hi ha transposada una part, la que es reflecteix a l'article 6 de la Llei del sector elèctric, la que correspon a la comunitat d'energies renovables.

Si partim d'aquesta base jurídica, una associació que només es dedica a la generació d'electricitat podria ser aquesta comunitat d'energies renovables a què es refereix l'article 6, però si l'objectiu és arribar a un projecte més ampli (tenint en compte la normativa sectorial de l'energia), cal apostar per figures que tenen més recorregut: societats de capital i cooperatives de consum. I entre aquestes dues opcions, òbviament, la cooperativa garanteix el principi de portes obertes, perquè així ho recullen els mateixos principis cooperatius que es troben a la normativa de les diferents comunitats autònomes i també de l'estatal. A efectes pràctics, això s'ha fet evident amb la convocatòria Implementa, dels Next Generation, que marca com a requisit, entre d'altres, el fet de ser una organització de participació oberta (en el cas de les cooperatives, n'hi ha prou a presentar els estatuts).

Des de Som Energia s'aposta fermament per la idoneïtat de la cooperativa com a forma jurídica; opinió compartida per REScoop, la federació europea de cooperatives energètiques ciutadanes. I els set principis cooperatius avalen aquesta fermesa:

- Adhesió voluntària i oberta.
- Gestió democràtica per part de les persones sòcies.
- Participació econòmica de les persones sòcies.
- Autonomia i independència.
- Educació, formació i informació.
- Cooperació entre cooperatives.
- Interès per la comunitat.

**REScoop agrupa
1.900 cooperatives
energètiques europees**

És fonamental, també, el fet que la finalitat d'una cooperativa no és el lucre (a diferència de la societat de capital), sinó donar satisfacció a les necessitats de les persones sòcies.

De fet, la naturalesa cooperativa la fa idònia per complir amb la finalitat primordial que ha de tenir tota comunitat energètica: oferir beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus membres o a la localitat on desenvolupa l'activitat, en lloc de generar guanys financers. Tot plegat dona molts arguments jurídics a l'hora de justificar que la figura compleix les característiques tant de les comunitats energètiques renovables com de les comunitats ciutadanes d'energia.

Les cooperatives de consum ja s'han mostrat com a entitats capaces de fer realitat la participació ciutadana en el desenvolupament de projectes d'energia renovable, de poder canalitzar les petites inversions de les persones sòcies i reunir en una sola forma jurídica els elements següents:

- **Control democràtic** dels membres, sobre la base del principi cooperatiu "1 persona/1 vot". El control de la cooperativa no es vincula al capital aportat, sinó a la condició de persona sòcia, de manera que el control és participat i distribuït.
- **Adhesió voluntària i oberta.** En les cooperatives l'entrada és oberta, de manera que qualsevol persona que compleixi els requisits dels estatuts pot entrar a formar-ne part.
- **Interès per la comunitat.** Tal com recull l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI), les cooperatives treballen per al desenvolupament sostenible de les seves comunitats a través de les polítiques aprovades per les persones que en formen part.

En són una prova els projectes de generació desenvolupats fins al moment per Som Energia, SCCL, ja que es tracta d'una cooperativa de consum, controlada per persones físiques, microempreses i pimes. I no és només una teoria, sinó que ha estat reconeguda com a cas d'èxit a escala europea, igual que altres cooperatives que fan aquest camí fa dècades, com Ecopower, a Bèlgica. De la mateixa manera, Som Energia ja ha estat esmentada per la International Renewable Energy Agency, després d'analitzar onze exemples de comunitats energètiques, igual que ho ha fet el Joint Research Centre de la Comissió Europea.

LES COMUNITATS ENERGÈTIQUES JA SÓN AQUÍ

La realitat és que, encara que no s'ha transposat la directiva europea al cos jurídic de l'Estat, ens trobem que ja s'han obert les mesures del projecte Implementa (ajuts a projectes pilot singulars de comunitats energètiques en el marc del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència).

Fotografia: La Borda, SCCL

L'Institut per al Desenvolupament i Estalvi de l'Energia (IDAE), del Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic, el tira endavant en tres fases, que provenen de la directiva europea: anàlisi, identificació de barreres i implementació. L'1 de març passat s'acabava el termini per presentar-se a la primera convocatòria de finançament per a projectes de comunitats d'energies renovables que ara ja són en la darrera fase ([Ordre TED/1446/2021](#)).

Aquestes convocatòries s'adrecen tant a comunitats d'energies renovables com a comunitats ciutadanes d'energia; donen cabuda a tots dos conceptes. I en fan una nova definició: "Comunitat energètica: persona jurídica basada en la participació oberta, voluntària, efectivament controlada per socis o membres que siguin persones físiques, pimes o entitats locals, que desenvolupi projectes d'energies renovables, eficiència energètica i mobilitat sostenible", que fa evident que es refereix a la comunitat ciutadana d'energia, perquè no es limita a la generació elèctrica. Sorprenentment, no remet a la definició de l'article 6 de la [Llei del sector elèctric](#), sinó que en fa una altra.

Així mateix, l'Ordre fa una definició pròpia de *participació oberta*: "El dret de qualsevol persona física o jurídica de naturalesa pública, privada o publicoprivada que vulgui utilitzar els serveis de comunitat energètica i vulgui acceptar les responsabilitats d'afiliació a la comunitat, i en pugui ser sòcia o membre sense estar subjecta a condicions injustificades o discriminatòries". I també defineix la *participació voluntària i de control efectiu*, encara que en aquest cas utilitza termes molt semblants al concepte de control estàndard de dret mercantil.

Les dues resolucions de la convocatòria encara concreten més, i ho fan a l'hora d'exigir com es compleixen els requisits per accedir al projecte: "Aportar la còpia d'estatuts en què constés que el beneficiari es basava en una **participació oberta i voluntària** o, alternativament, es podria presentar la referència a la llei i a l'article concret que regula l'entitat jurídica beneficiària per la qual es compleix aquest requisit".

Per a les cooperatives de consum és molt fàcil d'acreditar; en canvi, per a una societat de capital és més complex, encara que pot ser que es pugui fer. De totes maneres, aquesta exigència és una facilitat clara per a les cooperatives. I no ho és només perquè consti als estatuts, sinó perquè es troba a la mateixa [Llei de cooperatives de Catalunya](#). La finalitat primordial d'oferir beneficis mediambientals, econòmics o socials, en comptes de rendibilitat financera, deriva de la mateixa naturalesa jurídica de la cooperativa de consum.

El mateix passa en el cas del **control efectiu**. També la cooperativa és la figura idònia perquè ja està regulat per llei: el control el té la persona, i no depèn del capital social que s'hagi aportat. En el cas d'una societat mercantil, es podria fer amb pactes parasocials o altres mesures, però és més difícil d'acreditar que el control el tinguin les persones físiques, les pimes o les entitats locals que potser tenen una participació minoritària.

I el tret primordial, l'**absència de l'ànim de lucre a les cooperatives**, clarament de naturalesa jurídica i molt ben documentat, amb un [ampli informe](#) publicat per [Hispa-coop](#), en què s'analitza i se cita la jurisprudència sobre el tema.

PROBLEMES A L'HORA D'APLICAR LA LEGISLACIÓ

Davant d'aquest desgavell jurídic, ens podem preguntar si les comunitats ciutadanes poden tirar endavant sense que s'hagin transposat a la jurisprudència estatal. Tot sembla indicar que sí, que es poden crear, però aleshores es poden tirar endavant la generació, distribució i comercialització d'energia? Totes aquestes activitats són regulades, i no preveuen que aquesta forma jurídica pugui dur a terme tots els processos; i a banda del finançament Next Generation, que hi està obert, no presenta gaires avantatges pràctics.

Un exemple el podem trobar en **les subhastes**. Tenim una base jurídica, com s'ha dit fins

aquí, és a dir, hi ha les directives, que promouen un marc facilitador per a les comunitats d'energies renovables i les ciutadanes; hi ha l'article 6, ampliat amb l'article 14.7 bis, de la Llei del sector elèctric, que diu: "es tindran en compte les particularitats de les comunitats d'energies renovables perquè puguin competir per l'accés al marc retributiu en nivell d'igualtat amb altres participants". Doncs bé, la Secretaria d'Estat d'Energia ha convocat ja dues subhastes per a l'atorgament del règim econòmic d'energies renovables a l'empara de l'Ordre TED/1161/2020 i enlloc es tenen en compte les comunitats energètiques. I no deixa de cridar l'atenció que sí que hi ha una reserva de capacitat per a instal·lacions fotovoltaïques de generació distribuïda amb caràcter local.

Els requisits per poder entrar en aquesta reserva són, a part d'un requisit tècnic, fomentar la generació distribuïda als centres de consum i fomentar la participació ciutadana amb caràcter local. No era pas això una comunitat energètica? I les formes jurídiques que en poden prendre part són cooperatives, administració o entitat pública, i societat de capital, totes tres amb participació local (aquesta última ha de tenir un 25% del capital social o del finançament en mans d'un mínim de quatre participants de caràcter local).

Hauria estat més coherent amb la Llei del sector elèctric que, un cop hi ha una reserva de capacitat per a instal·lacions fotovoltaïques de distribució local, s'hagués destinat a les comunitats energètiques, de manera que s'hauria garantit el control efectiu en mans de la ciutadania. Tal com s'està fent, queda totalment diluït l'esperit de les directives europees, que és que els projectes de generació puguin estar en mans de la població.

ALTRES REQUISITS

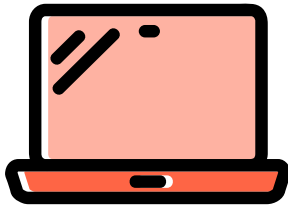
És important la forma jurídica de cara a l'activitat que es vulgui fer, encara que de moment

ser comunitat energètica només facilita poder accedir als fons Next Generation. Ara bé, cal tenir en compte que s'han de complir les exigències de les activitats que es vulguin tirar endavant; si es vol fer generació, per exemple, cal complir la normativa sectorial en aquesta matèria, o si es vol fer un projecte d'autoconsum, cal complir el [Reial decret 244/2019](#).

És curiós que la UE tingui Som Energia com a comunitat ciutadana i, en canvi, a l'Estat espanyol no tingui aquesta figura

En aquest punt, cal remarcar l'interès que té la distribució. De fet, les cooperatives, com la de Crevillent o altres petites entitats que distribueixen des de fa anys, són les que poden fer projectes realment transformadors. Cal tenir en compte que és la distribuïdora la que, segons la normativa del sector elèctric, s'encarrega de la lectura, i el control sobre el comptador és molt important i transcendent perquè permet empoderar la ciutadania (que és, d'altra banda, el que volen les directives) i també per flexibilitzar la demanda. És bàsic poder disposar de les dades de l'energia que circula, perquè són les que permeten que la comunitat energètica pugui fer balanços, intercanvis, etc. En aquest sentit, cal destacar el control que es pot tenir sobre els excedents quan s'és distribuïdora, ja que et permet implementar bones pràctiques, com per exemple arribar a acords de repartiment d'excedents. Hem de tenir present, però, que l'activitat de distribució està molt regulada (se'n poden veure les obligacions al [Reial decret 1183/2020](#)). Ara bé, avui dia les empreses que duen a terme la distribució no estan obligades a cedir part de la xarxa; el que sí hi ha és l'obligació de cedir gratuïtament a la distribuïdora una xarxa que ja s'hagi desenvolupat. De moment, no sembla que hi hagi d'haver un canvi en la normativa.

LEGISLACIÓ I ALTRA DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

ACORDS DE GOVERN (2019). El Govern declara formalment l'emergència climàtica. p 8-10. Disponible a <https://govern.cat/govern/docs/2019/05/14/15/12/9ff53be9-20cc-4ce1-9c7c-cdd5dc762187.pdf> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Catalunya. Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives. DOCG, del 16 de juliol de 2015, núm. 6914. Disponible a <https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=698366> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Catalunya. Llei 16/2017, d'1 d'agost de 2017, de canvi climàtic. DOCG, del 3 d'agost de 2017, núm. 7426. Disponible a <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2017/08/01/16> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Conveni marc de les nacions unides sobre el canvi climàtic. (2015) "Acord de París" Vint-i-unena sessió de la Conferència de les parts. París. Disponible a https://canviclimatic.gencat.cat/web/.content/02_OFICINA/actuacio_internacional/Acord_de_Paris/acord_paris_maquetacio-v2_final.pdf [Consulta: 20 d'abril de 2022]

Diputació de Barcelona. (2021). Guia per a l'impuls de comunitats energètiques amb perspectiva municipal. Disponible a <https://www.diba.cat/web/mediambient/comunitats-energ%C3%A8tiques> [Consulta: 25 d'abril de 2022].

Espanya. Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima (PNIEC) 2021-2030, de 20 de gener de 2020, sobre la reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle. BOE, de 22 de gener de 2020, núm. 19, p. 3640-3640. Disponible a https://www.miteco.gob.es/images/es/pnieccompleto_tcm30-508410.pdf [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Espanya. Llei 7/2021, de 20 de maig, sobre el canvi climàtic i la transició energètica. BOE, de 21 de maig de 2021, núm. 121, p. 62009-62052. Disponible a <https://www.boe.es/eli/es/l/2021/05/20/7> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Espanya. Pla de recuperació, transformació i resiliència, d'octubre de 2020, sobre la modernització de l'economia espanyola, la recuperació del creixement econòmic i la creació d'ocupació. BOE, de 31 de desembre de 2020, núm. 341. Disponible a https://portal.mineco.gob.es/RecursosArticulo/mineco/ministerio/ficheros/plan_de_recuperacion.pdf [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Espanya. Llei 24/2013, de 26 de desembre, del Sector Elèctric. BOE, de 27 de desembre de 2013, núm. 310. Disponible a <https://www.boe.es/eli/es/l/2013/12/26/24/con> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Espanya. Ordre TED/1146/2021, de 22 de desembre, per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió d'ajudes del programa d'incentius a projectes pilot singulars de comunitats energètiques. BOE, de 24 de desembre de 2021, núm. 308, p. 162316-162354. Disponible a <https://www.boe.es/eli/es/o/2021/12/22/ted1446> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Espanya. Reial decret 244/2019, de 5 d'abril, pel qual es regulen les condicions administratives, tècniques i econòmiques de l'autoconsum d'energia elèctrica. BOE, de 6 d'abril de 2019, núm.83, p. 35674-35719. Disponible a <<https://www.boe.es/eli/es/rd/2019/04/05/244/con>> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Espanya. Reial Decret 1183/2020, de 29 de desembre, d'accés i connexió a les xarxes de transport i distribució d'energia elèctrica. BOE, de 30 de desembre de 2020, núm. 340, p. 124893-124931. Disponible a <<https://www.boe.es/eli/es/rd/2020/12/29/1183>> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

González Pons, E., Grau López, Cr. (2021). Informe Cooperativas de Consumo Eléctricas y Comunidades Energéticas. Hispacoop. Disponible a <<https://hispacoop.es/wp-content/uploads/2022/02/Informe-Cooperativas-consumo-electricas-y-Comunidades-Energeticas-OK.pdf>> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Instituto para la diversificación y ahorro de la energía (IDAE) (2020). Comunidades energéticas locales en acción: el caso de éxito de Crevillente. <<https://laenergiadeluzia.es/comunidades-energeticas-locales-en-accion-el-caso-de-exito-de-crevillente/>> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Instituto para la diversificación y ahorro de la energía (IDAE). Comunidades Energéticas. En el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia. <<https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/comunidades-energeticas>> [Consulta: 21 d'abril de 2022]

Irena Coalition for action (2021), Community Energy Toolkit: Best practices for broadening the ownership of renewables, International Renewable Energy Agency, Abu Dhabi. Disponible a

<<https://www.irena.org/publications/2021/Nov/Community-Energy-Toolkit-Best-practices-for-broadening-the-ownership-of-renewables>> [Consulta: 25 d'abril de 2022]

Objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de l'agenda per transformar el nostre món: L'agenda 2030 pel desenvolupament sostenible. (2015) Setanta-unè període de sessions de l'Assemblea General de les Nacions Unides. Nova York. Disponible a <<https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible/>> [Consulta: 20 d'abril de 2022]

Taula d'entitats del pacte nacional per a la transició energètica de Catalunya (2017). Bases per a construir el Pacte Nacional per a la transició energètica de Catalunya. Catalunya. https://icaen.gencat.cat/ca/plans_programes/transicio_energetica/ [Consulta: 21 d'abril de 2022]

TVIDAE – IDAE. Comunidades energéticas. Youtube <<https://www.youtube.com/watch?v=LtgiXiZrQKs>> [Consulta: 25 d'abril de 2022]

Unió Europea. Directiva (UE) 2018/2001 del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de desembre de 2018, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables. Núm. L 328, p 82-209. Disponible a <<https://www.boe.es/doue/2018/328/L00082-00209.pdf>> [Consulta: 20 d'abril de 2022]

Unió Europea. Directiva (UE) 2019/944 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juny de 2019, sobre normes comunes pel mercat interior de l'electricitat. Núm. L 158, p 125-199. Disponible a <<https://www.boe.es/doue/2019/158/L00125-00199.pdf>> [Consulta: 20 d'abril de 2022]

IMPULSAT PER

PROMOU

AMB EL FINANÇAMENT

